
Til: Stortingets utdannings- og forskningskomite
Fra: Likestillingscenteret ved direktør Goro Ree-Lindstad
Dato: 25. oktober 2024
Tema: Skriftlig innspill til høring om statsbudsjett 2025

Like muligheter for alle

Skolen og utdanningsinstitusjonene våre er den viktigste arenaen for læring og utdanning for å formidle likestillingsverdier i samfunnet. Læreplanene har læringsmål om likestilling på alle diskrimineringsgrunnlagene for å skape et samfunn med like muligheter for alle uavhengig av kjønn, etnisitet, seksuell orientering, funksjonsevne, kjønnsuttrykk og kjønnsidentitet.

Likestillingscenteret jobber opp imot alle offentlige etater – også skole. Barn og unges oppvekstvilkår har vært ett av våre satsningsområder over mange år fordi holdningsendringer og arbeidet for likestilling må starte i barndommen. I dette høringsnotatet vil vi formidle noen av våre bekymringer og mulige løsninger.

Verktøy til lærerne gjennom ny tilskuddsordning

Likestillingscenterets erfaring er at lærere kan oppleve utrygghet i å skulle undervise om temaovergrepene læringsmål på tvers av fag. Likestillingscenteret har derfor utviklet:

1. Bevisste utdanningsvalg

Kurs til lærere, rådgivere og karriereveiledere samt små nettkurs til lærere for bruk i undervisningen, slik at elever kan ta bevisste utdanningsvalg og utfordre barrierene til å velge utradisjonelle utdanningsretninger. [Nettkurs for elever om utdanningsvalg · Likestillingscenteret](#)

2. Kropp og selvfølelse

En verktøykasse for lærere om kropp og selvfølelse knyttet til det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring. Verktøykassa er en nettressurs bestående av filmer, veiledere, verktøy og oppgaver for lærere som de kan benytte i sin undervisning. [Kropp og selvfølelse · Likestillingscenteret](#)

3. Likestilt oppvekst

Et kompetanseløft på hvordan inkludere likestillingsperspektiver i undervisningen for ansatte i barnehage, skole og utdanningsinstitusjoner. Dette gjøres gjennom forelesninger, digitale ressurser og en håndbok om likestillingsutfordringer i oppvekstfeltet, knyttet opp mot relevante temaer i rammeplanen for barnehagen og læreplanverket. Prosjektet er under arbeid.

4. Våg å se – våg å handle

Kurs og nettressurs til ansatte i barnehage, SFO og skole om hvordan oppdage, forebygge og handle når barn og unge blir utsatt for vold. [Kurs om vold i nære relasjoner · Likestillingscenteret](#)

Ressursene vi har utarbeidet har vært finansiert av andre instanser enn Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet. Vi mener det er i utdanningsinstitusjonenes interesse at slike ressurser og tilbud eksisterer. Derfor bør Utdanningsdirektoratet også ha tilskuddsordninger innrettet både mot kjønnslikestilling og det store likestillingsfeltet for øvrig.

Vi foreslår at det opprettes en tilskuddsordning for likestilling i utdanningsinstitusjonene som forvaltes av Utdanningsdirektoratet.

En nasjonal skolesatsing på likestilling

Det forekommer diskriminering i Norge hver eneste dag – på alle diskrimineringsgrunnlagene – også i skolen. Likestilling og fravær av diskriminering kommer ikke av seg selv. Det er noe vi må jobbe med kontinuerlig. Fremtidens likestilling skapes i nåtidens barndom.

Vi ser at det er et enormt kunnskapsbehov på flere områder i samfunnet. Det er ikke alltid like lett å selv forstå hvordan egne holdninger og handlinger kan være diskriminerende.

For det første er det behov for et kompetanseløft i skole og utdanningssystemet på normbevissthet, på hvordan hindre rasisme, på hvordan bistå elever i å velge kjønnsutradisjonelle studier, gi elever bedre seksualitetsundervisning. Flere av disse temaene er synliggjort i NOU-er, handlingsplaner og strategier. Utfordringen er at det ofte er begrensede midler til å følge de opp i praksis. Vi savner at det kommer midler til oppfølgingen av f.eks. Stoltenberg-utvalgets: Nye sjanser – bedre læring¹, Ungldag-utvalgets: Jenterom, gutterom og mulighetsrom² og Mannsutvalgets: Likestillingens neste steg³. Her er det mange forslag til tiltak som berører skolesektoren – men vi savner at NOU-ene i større grad følges opp økonomisk.

I dag jobbes det stykkevis og delt på likestillingsfeltet, med små prosjekter som i realiteten er dråper i havet. Vi må investere i et skikkelig likestillingsløft i skolen.

Likestillingssenteret ber om et nasjonalt 10-årig kompetanseløft for likestilling i utdanningssektoren som blant annet innebærer:

- *Normbevissthet ved at kunnskap om kjønn og mangfold innføres og inkluderes i barnehage, grunnskolen, utdanningsinstitusjoner samt pensum i læreplaner på flere utdanningsløp rettet mot barnehage og skole, deriblant rådgiverutdanninger*
- *Styrke elevers utdanningsvalg og bryte stereotype kjønnsdelte utdanningsvalg*
- *Styrke seksualitetsundervisningen i lærerutdanningene for å gi en helhetlig og normbevisst seksualitetsundervisning*
- *Etterutdanningstilbud for barnehagelærere og lærere om likestilling*

Om Likestillingssenteret

Likestillingssenteret driftes av stiftelsen Kvinneuniversitetet som ble etablert i 1983. Vi er et kunnskaps- og kompetansesenter for likestilling på alle diskrimineringsgrunnlagene. Samfunnsoppdraget er å fremme likestilling på alle samfunnsarenaer lokalt, regionalt og nasjonalt. Likestillingssenteret holder til på Hamar, og har 10 ansatte med høy kompetanse på likestilling.

Likestillingssenteret er en premissleverandør som sikrer at kunnskapsbasert likestilling settes på dagsorden for å avdekke skjult diskriminerende praksis. Vi fremmer og bistår iverksetting av praktisk likestilling bredt i samfunnet. For å få et likestilt samfunn må vi alle ha høy bevissthet og kunnskap om likestilling og ikke-diskriminering. Et arbeid som må starte med barn og unge.

Likestillingssenterets *målgruppe* er primært offentlig og privat sektor, men også frivillige organisasjoner og befolkningen generelt. I arbeidet for å påvirke *rammebetingelser* er målgruppa politikere og offentlig myndigheter. I arbeidet for å påvirke *holdninger* i samfunnet er målgruppa ansatte i offentlig og privat sektor samt befolkningen generelt. På *praksisfeltet* er målgruppen primært arbeidsgivere, tjenesteytere og offentlige myndigheter.

Kontaktinformasjon: Direktør Likestillingssenteret Goro Ree-Lindstad, goro@lss.no eller tlf. 97068122

¹ NOU 2019: 3 *Nye sjanser – bedre læring: kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp.* Kunnskapsdepartementet.

² NOU 2019: 19 *Jenterom, gutterom og mulighetsrom. Likestillingsutfordringer blant barn og unge.* Kultur og likestillingsdepartementet.

³ NOU 2024: 8 *Likestillingens neste steg.* Kultur og likestillingsdepartementet.